To The Editor
శ్రీ Sahakara Patrika
Nellore

Regd. No. M. 2580

జమీందారీ రైతుల ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవసాయిక భాగ్యోదయమునకు.

సంపుటము ౩ | శనివారము | ౮-౧౦-౩౨ | నెల్లూరు | సంచిక ౫

వెంకటగిరి జమీందారీ రైతుల ప్రథమ మహాసభ,

లక్కానవరము. 9—4—1932.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ దేశపాండ్య నీలారాజ పట్టాభిరామయ్యగారి స్వాగతోపన్యాసము నందలి క్రింది భాగములు ముద్రితములు:—

సభాసదులారా! మిత్రులారా!

ఆహ్వాన సంఘమువారు తత్సంఘమునకు నన్నధ్యక్షునిగా నియమించి మీకెల్లరకు స్వాగత మొసగు భాగ్యము లభింప జేసినందులకు వారికి నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఆహ్వాన సంఘమువారి విజ్ఞప్తి మేరకు వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి ఇచటికరుదెంచిన మీకెల్లరకు మా సంఘ పక్షమున హృదయ పూర్వక స్వాగతమొసగుచున్నాను.

ప్రస్తుతము దేశమునందు అసంఖ్యాకములగు నూతన వికాసములు విజృంభించుచున్నవి. స్వాతంత్ర్య శంఖారావ మెల్లెడల ప్రతిధ్వనించుచున్నది, ఇట్టి ప్రపంచ పరిణామ వికాస వీధికలయందు సర్కారు రైతు సోదరులకు కొలదిగనో గొప్పగనో భాగము లభించు నవకాశము లున్నవిగాని, దిక్కు-తెన్నులేని జమీన్ రైతులకట్టి అవకాశము లభించుటలేదని అనుభవ పూర్వకముగా నొక్కి వక్కాణింప గలను. పూర్వము సర్కారు రైతులకన్న జమీన్ రైతు లన్నివిధముల పై చేయిగా స్వేచ్ఛా సుఖము లనుభవించుచుండిరనుట ఎల్ల రెరిగినదేగదా? కోటి విద్యలు కూటికొరకే యన్నట్లు ఎవరెన్ని వృత్తుల నవలంబించినను ప్రధాన వృత్తిగా జనులు వ్యవసాయముపై ఎల్ల రాధారపడక తప్పదనుట నిస్సందేహము, నిర్వివాదము. వ్యవసాయమే దేశరక్షణి. జీవనోపాధి. ఎన్ని నూతన యంత్రకముల కనిపెట్టి లక్షలార్జించినను వ్యవసాయ ఫలితము వలననే బ్రతుకవలయును. పంచభూత సమ్మేళనమగు దేహమునకు పంచభూత సమ్మిళితముగల పృథ్వినుండియే పోషణ జరుగవలయుననునది స్వతస్సిద్ధము. సర్వభూతములు బ్రతుకు సాధనమగు వ్యవసాయమును జేయు రైతు సోదరులు నేడు ఆర్థికముగను, విద్యావిషయకముగను, నైతికముగను వెనుక బడియుండుట దేశమునకు గొప్ప ప్రమాద సూచకము. సర్వ వృత్తుల

వారికిని పోషణేయునగు కర్షక సంఘము నుద్ధరింప, ప్రతివారును ముందంజ వైచి స్వార్థత్యాగులై కంకణము గట్టుకొనవలయును. ప్రకృతము రైతులు మితిలేని శిస్తుల భారమును మోయజాలకను, వచ్చినను విడిచిపెట్టని ఉద్యోగుల బాధలకు లోనగుచును, దినమునకు పదునారు గంటల కాలము స్త్రీ పురుషులు బాలురతో పశు ధనముతో సహా కష్టించినను అప్పుల కేయక బ్రతుక లేనంత హైన్యమున నున్నారనుట యందతిశయోక్తి లేదని మీకు అనుభవమేగదా? ఇట్టి బీద రైతులకు కోఆపరేటివ్ సొసైటీలు ఏమాత్రె ముపకరించుటలేదు. ఇక మన వర్తకుల పరపతి, రైతులనే స్థితికి గొంపోవుచున్నదనియు మీకు తెలిసిన విషయమే! గాన రైతు సోదరులారా! ఇకనైనను గన్ను తెరచి కాసంత యోచించి, మనకష్టముల మనమే నివారించుకొనవలయునని తెలిసికొనుడు. వేదపురాణ కాలమునుండియు ప్రభువులు రయితులనుండి పరిపాలనా బాధ్యతకొరకు శిస్తు పూర్వకముగా కొంతసహాయము పొందుచుండిరి. ఆనాడు ధనరూపమున గాక పండించినదానిలో ఆరవపాలు పొందుచుండిరి. అనగా రయితు ఆదాయము నుండేగాని, ఇప్పటివలె పండినను ఎండినను ఇప్పటి రీతిని పన్ను వసూలు చేయబడకుండెను. ఇందుకు దాహరణముగా, 'రామాయణము' అయోధ్యాకాండమునందు భరతుడు కౌసల్యతో ప్రమాణముజేయుపట్ల.

శ్లో॥ "బలిషడ్భాగ ముద్ధృత్యః
నృపస్యారక్షతఃప్రజాః,
అధర్మో యోస్యసోస్యాస్తు,
యస్యార్యోను మతేగతః."

అని చెప్పిన వచనమును గమనించిన పూర్వపు రాజులు ప్రజల మేలుకొరకే రాజ్య మేలిరని తేట తెల్లమగును. అచరణాలో గానున్నను అట్టి విధానము మన కేంద్ర ప్రభుత్వమున గోచరించుచున్నది. అదేదన మనము ఇచ్చు పన్ను మన ఉమ్మడి హక్కునియు మనసౌఖ్యముల కొరకే ఖర్చు పెట్టబడుచున్నదనియు తెల్పపడుచున్నది. ఇందుచే మనము ఎస్టేటువారికి చెల్లించు పన్ను మన ఉమ్మడి హక్కే-నన వచ్చును. ఏలనన మన ఎస్టేటు పాలించు ప్రస్తుత మన ప్రభువుగారికి పల్వురు పుత్రులు గలరు. తండ్రిఆస్తియందు కొమరులకు సమాన భాగముగదా యుండవలసినది. అట్లుగాక జ్యేష్ఠునికి మాత్రమే రాజ్య హక్కు యుండుటయు తక్కిన మువ్వురకు లేకపోవుటయు దర్థమేమి? ఈ రాజ్యాంగ హక్కు వారు స్వేచ్ఛగా అనుభవించుటకు గాక ప్రజా పాలనకై ఏర్పడినదని తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. గాన ఇటువంటి హక్కును గురించి మనము విమర్శించుటకును అందలి లోపములను తీర్చవలసినదిగా పాలకులను కోరుటకును హక్కు గలదు.

ప్రస్తుత పరిపాలనా ఇబ్బందుల నివారించుకొనుటకును, తగిన జలాధారముల ఏర్పరిపించు కొనుటకును నేటి రయితు దుస్థితిని బాపుకొనుటకును, మనమిచట చేరినాముగాని జమీందారు యందలి విరోధముచేగాదు. మనజమీందారులకు పరిపాలన యందలి గొప్ప లోపమును తెలియవు గాబోలు? తెలిసినయెడల కరుణార్ద్రహృదయుడగు జమీందారుగారు ఉదాసీనత వహించరనుకొనెదము. మన ఎస్టేటు రయితులు సర్కారు రయితుకంటె ఎటువంటి దుస్థితుల ననుభవించుచున్నారో యేయే సౌకర్యముల కలిగించిన ఈ బీద రయితులకు కొంతవరకైనను అనుకూలతలు సంభవించునో ఈ సభయందు చర్చింపనున్న తీర్మానముల మూలమున తెలియనగును. అయినను కొన్నిటి తెల్పుచున్నాను.

పూర్వము మనవద్దనుండి శిస్తు వసూలు జేయు కరణములను మనమే నియమించు కొనుచుంటిమి. అట్టి కరణముల ద్వారానే ప్రభువును వ్యవహరించు నాచారము విధిగా యుండెను. అందుచే అట్టి కరణములు రయితు శ్రేయమును గోరుచు నిరంతరము రయితుకు పక్షవర్తులుగానుండి జమీందార్లకును మనకును మధ్యవర్తులుగా యుండిరి. ఇపుడట్టి కరణములు ప్రభుత్వ సేవకులుగా మార్చబడి, పూటకు జాలని వేతనములతో ఇతర వృత్తుల ద్వారా అర్థ మార్జించు నవకాశము లేక రయితుల పీడింపబడు నాటకమున ప్రధాన పాత్రను ధరించుచూ కరిణీక గౌరవమునకై పోరులాడుచుండు వారిని చూచిన నాకు మిగుల జాలి కలుగుచుండును.

కిస్తీ పద్ధతి.

ప్రస్తుతము మనఎస్టేటులో శిస్తు వసూలు వాయిదాలు అనేకచోట్ల అనేక విధములుగ నిర్ణయింపబడి యున్నవి. కొన్నిచోట్ల ఆగష్టు, అక్టోబరు, జనవరి అను మూడు వాయిదాల నిర్ణయించిరి. ముఖ్యముగ ఉత్తరాది తాలూకాలలో ఈ వాయిదాల పద్ధతి మూలమున; పంటలు రానట్టియు, పైరుల వేయబడు మంచి వ్యవసాయపు రోజులు గనుకను, రానురాను శ్రుతిమించిరాగమునబడుచున్న లంచగొండులగు ఉద్యోగస్తుల అక్రమ ప్రవర్తనల చేతను, శిస్తుల కొరకు అప్పులజేయుచు అప్పులపాలై ఇంకను దరిద్రులగుచున్నారు. ఇట్లుగాక మనమండల సర్కారు కిస్తీ పద్ధతివలెనే, ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్, మే, అనునాల్గు వాయిదాలుచేసి రయితులు సులభముగా శిస్తు చెల్లించు విధానము అములునందుంచవలయును.

పట్టా పరివర్తన పద్ధతి.

విక్రయము రిజిష్టరు కాలముందే పరివర్తన దాఖలు చేయుటకు ఏర్పాటు చేయవలె ఎట్టి అదాయమును కోరక పట్టా ట్రాన్స్ఫర్ చేయవలయును. వాయిదాలు కట్టాలు లేకుండా అనుభవమువారి పట్టాలు తారీఖు చేయవలయును.

అడవులు, కంచెలు.

పూర్వము రయితులు తమ స్వంత పట్టా భూములలో స్వంత ఖర్చుతో భావుల త్రవ్వించుకొని విశేష పత్తును కలిగించి తోటల క్రింద పరచుకొనుచుండగా, జమీందార్లు పై తోటభూములకు అధికపు 'ములము' రేట్లు విధించుచూ అందుకు బదులు అనాధీనపు కంచెలు, అడవులు, కొండకట్లు ఉచితముగా అనుభవించనిచ్చుచుండిరి. ఇటువంటి సౌకర్యములు రయితులు అనుభవించుచున్నందున అటువంటి ములము రేట్లను చెల్లించుచుండినను రయితులకు అంత కష్టమనిపించలేదు.

అటువంటి స్వేచ్ఛలు రానురాను బాధింపబడుటచేత తోటలకు సంబంధించిన అధికపు ములము రేట్లు, పైన్ల వారీ శిస్తులు, చెల్లించుటకు రయితులు కష్టపడుచున్నారు.

కాబట్టి తోటలకు ములము రేట్లు పూర్వమువలెయుండు వరకు అనాధీనపు కంచెలు, అడవులు, మొదలగు సామందాయకములు నుచితముగ వదలిపెట్టవలయును. లేదా అన్నియు సరి సాగు గవర్తుమాను పద్ధతి నవలంబించ వలయును.

ఇటుల జరిగినచో కొంతవరకైన రయితులకు కష్టము నెమ్మది దొరకును.

ఈ సభకు అధ్యక్షత వహించుటయందు అంగీకరించియు ఈ కారణము వల్లనో ఇచట దయచేసిన శ్రీ టి. పోలాన్ నాయుడుగారి వంటి సుగుణులో చేతురను ప్రజ్ఞాసంపన్నుడు ఉన్నత వంశ సంజాతుడును నగు ఏర్పాటు రయితును అగు శ్రీ కాకాన్నుల వెంకటేశ్వరరావుగారిని సభాధ్యక్షతను వహించ కోరుచూ మీ యొల్లరిని ఈశ్వరుని ప్రార్థించు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

వెంకటగిరి ఇనుగంటి వెంకట రమణయ్యగారి కుమార్డు, రాజాసాహెబుగారి పరిపాలన.

చిటికి జటిపోలు సంస్థానంవారి కుమార్తె సా సరస్వతమ్మగారికి పసుపు కుంకుమకుగా సమర్పించిన నిడుపాక కోట, కాంపాలెయం, వగైరా గ్రామములు 14 ఉన్నవి. ఈ గ్రామములలో కొన్ని గ్రామముల రయితులపై శిస్తుబాకీలకు దావాలు వేశినారు. రయితుల తగాదా యేమన చెయ్యలు రిక్తంల చేయుటలేదనిన్ని నుక్తిలు ముజరాలు యివ్వలేదనిన్ని తగాదాతో, శిస్తుచెల్లింపక యుండుట కారణమున దావాలు దాఖలయినవి. అసల జమీందారునకే చెలిగి దావాలు దాఖలు చేసిన వారి సెక్రటరీపై కోపముకేసి రయితులకు సంజాయిషీ చేయక రయితులను అక్రమముగా కష్టనష్టములపాలు చేసినారని వారిని డిస్మిసు చేసి జటిపోలు సంస్థానమునుంచి సహాశీలురారిని వారిని పిలిపించుకుని రయితులను మద్రాసు సంస్థానంవారి ఖర్చులతో పిలిపించుకుని భోజన సదుపాయములకు యేర్పాటు చేసినదేగా, ఆరోగ్యాలలో మద్రాసులో వేయబడిన సర్క్యూసుకు వారే డబ్బు యిచ్చుచూచిరమ్మని వారి కొత్తగాతిరి యుండు విషయము చూచి రయితులను ఆహ్లాదపరచి స్న 1333, స్న 1336 ఫసలీలకు శిస్తుమినహాయి యిచ్చి రు-151-0-0 వంతున వడ్డములవారిగా తగ్గించి కోర్టులోని వ్యాజ్యములు విత్‌డ్రాచేసు_ని శేషించి బాకీ మొత్తం అసలును పోగొట్టుకొవాలని యించుకున్నారు. ప్రస్తుతం మేనేజరుని యేర్పాటు చేసి రయితులను ఆర్థికవృద్ధికి తీసుక నిరావలన్నిటిగా ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఈ గ్రామాలకు సమీపములో కొంచెము అరణ్యములు వారిపాలనలో నున్నవి. రయితులకు కావలసిన యేరుముట్టు సామానులు, కంప కర్ర మొదలగు ఉచితముగా రయితులకు, యేరసామానుకేకే తెమ్మగోరవచ్చును. పశువుల పులవరీలకే పద్ధతే లేదు.

మేనేజరుగారికి పరిపూర్ణాధికారమిచ్చి శిస్తులు వసూలుచేయవలెనని చేసిన కెస్ చెల్లింపు తీరుములు ఉదార స్వభావులయిన్ని, సక్రమమైన సాయముతో అనేక గ్రామముల చెర్వులు బాగుచేస్తే పంటలకే కాని మా భుక్తులకు సంపూర్ణమగు చేసినందుకు కలపనిచ్చినారు. యీ ప్రకారం వెంకటగిరి జమీందారు సంస్థానిండిరమున రయితులు యింత ఆందోళన చేయుదురా? యింతటిమైనా నాటికే ప్రవర్తింపవలసినదిగా వెంకటగిరి రాజాగారిని కోరడమైనది.

"[illegible]"

వెంకటగిరి కుమారరాజాగారి

దివ్యసముఖమునకు - పోలూరు తాలూకా

రయితుల విజ్ఞప్తి.

యునైటెడ్ జమీందారీ రాజ్యాంగమునందలి కొన్ని విషయములను ప్రార్థనా పూర్వకముగా విజ్ఞప్తి చేసుకొనుచున్నాము అవధరింపుడు. అవి యేవనగా - సాగు చేయని శివాయిజమాను, రెండుకారులు నీరుపారించుకొనని నీటితీరువయును దాని పూర్వకముగా యిచ్చిన యినాముల రెండవకారు శిస్తును, తనిఖీ నానాప్పని వరితీరువయును, శివాయిజమీన్యా, శివిల్, యేలపు భూము శెంటకాలమును, రైతాధీనము గాక యుండుటను, సస్యము ఫలించునంతవరకు పూర్తిగ నీరు నివ్వజాలని చెరువులును, నీరుచాలక ఫలింపని పొలములను, ఫలితమునకు మించిన శిస్తులను, అనుభవ విరుద్ధంబగు దిట్టములును, పోలీసుచే పెంపబడిన కంచె శిస్తులును, చెల్లింపబడియు చెల్లుబడేని శిస్తుబాకీలును, చెప్పుకొనలేక చెడిపోయిన రయితులును, రయితు తెలుపని అన్యాయపు నానా డిక్రీలును, రయితు మొర విచారింపనిదియు, తీర్మానించని తకరార్లును, అమాయకులచే పెంచబడిన కలహములును, రయితు స్థితికి మించిన అధికముప్పు బాకీలును, డిక్రీలును, భయముతో ఆశతో, రయితులు చెల్లు చెందంగను, న్యాయమును పాలించుకొనుటకు పికిత్సని విచారణలును, రయితులను పీల్చి పిప్పిచేయుచున్నవి, గాన యీ మా ప్రస్తుతిని చిత్తగించి పైన వివరించబడిన యీ పద్ధతులను యెద విమయములకు న్యాయంబగు పద్ధతి నొసగ్గి గలందులకు దేవరవారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము.

జమీందారీ రైతు.

శనివారము.

౮—౧౦—౩౨.

ఎస్టేటు ల్యాండు అక్టు శాసనసభ్యుల బాధ్యత.

అధికార బిల్లు సెలెక్టు కమిటీ నుండి నేడో రేపో శాసనసభకు రాబోవుచున్నది. సభలో యీవిషయముల గూర్చి అనధికార సభ్యులందరును సహాయపడవలసియున్నారు. అధికారసభ్యులు గవర్నమెంటువారి ధోరణిననుసరించి ఓటుచేయవలసియుందురు. గవర్నమెంటువారు సైతము రైతు సమస్యపట్ల విముఖత జూపవలసిన అవసరమేమియులేదు. అనధికారబిల్లు విషయమునను తాము న్యాయపక్షము వహింతుమని ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానమిచ్చియున్నారు. కాని అనధికారబిల్లు వచ్చువరకు దీనిని నిలిపిపెట్టుటకు వారు పూనుకొనుటలేదు. గాన శాసనసభ్యులు అధికారబిల్లులో అవకాశమున్నవరకైనను రైతుపక్షము వహింప వలసియున్నది. శాసనసభలో అధికారము వహించియున్నది జస్టిసు పక్షమువారు గానున్నారు. జస్టిసుపక్షమువారు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణేతరజాతి వారుగానుండెడు కృషికులకు సహాయపడ వలసియుందురు. వ్రేళ్లమీద లెక్కించు సంఖ్యగల జమీందార్ల మొగమాటమునకై లక్షలాది ప్రజల యోగక్షేమముల త్రృణీకరించుట పాడికాదు. ఈ యెస్టేటు ల్యాండు అక్టు సెలెక్టుకమిటీలో రాబడిన అభిప్రాయ భేదములవలన పార్టీనాయకులైన మునిస్వామి నాయుడుగారి నాయకత్వము తొలగించుటకు జూచుచున్న జమీందారులని జాభిప్రాయముల పక్ష సభ్యులు గమనింపకపోరు. తక్కినవిషయముల జమీందారులకు ప్రోత్సాహమునిచ్చుట వలన నేడు నాయుడుగారికి విమత దశ కలిగినది. మొదటనే జమీందార్లకు సాయపడకుండిన ఈ చిక్కు వచ్చియుండక పోవచ్చును. జమీందారుల యిష్టప్రకారము జస్టిసు పక్షమువారు నడచుకొనుచుండుట జమీందారులు చీలి వేరే పార్టీని సృష్టింతురని కింవదంతిగానున్నది. పక్షమునకు ధనసహాయము చేయుచున్న వారికంటె పరితముగ సుగుణము పార్టీవారికి వేరు చేయుటకులేదు. ఇట్టి సందర్భములో జస్టిసు పక్షమువారైనను జమీందారులను వెళ్లగొట్టిన పిదప వారిని పడనాడి జస్టిసు పక్షమువారు రైతు సమస్యపట్ల సుముఖత జూపినచో యిప్పటికైనను అనేకుల కాపుకొన్నవారు కాగలరు.

జమీందారులైనను న్యాయవిషయములను వివాదములకు పూనుకొనక తమ ధర్మములను తాముగు గ్రహించినచో అక్టును సవరించుటలో ఏచిక్కు వచ్చియుండదు. జమీందారు నేడు శిస్తువసూలు కొమ్మనుట లేదుగాని ఆశిస్తు వసూలుకు అనేక నిబంధనల హెచ్చించి రయితు కొంపల చెడుపుటకు కారణమగుచున్న నిబంధనలన్నియు తొలగించుట అవసరమని చెప్పుచున్నాము. చట్టములో అట్టిసవరణలపుల కివాదము గలుగ జేయకుండుట అవసరము. శిస్తుకుభూమిప్రథమ బాధ్యతయున్నప్పుడు తక్కిన చాలభాగరతమంతయు తొలగించవలెగదా? అట్లుగాక హిరణ్యకశ్యపుని వరములమాదిరి కీలుకీలును రయితును బాధించి రయితు పురోభివృద్ధిని అరికట్టుట జమీందారుకు నష్టదాయకమేగాని లాభకారికాదు. నేడురయితును బయటపెట్టి ఓటును లాగుకొనుటకు యీసెక్షనులన్నియు ఉపయోగపడుచున్నవే కాని కేవలము శిస్తువసూలుకు ఉపయోగపడుటలేదు. ఇట్టి నిదర్శనముల వేనవేలు ప్రతిదినము జమీందారులయందు జూచుచున్నారము. కావున ఇకమీదటనైనను న్యాయమగు కారణమునకాక యితర విషయచేత రయితును తొలగించుటకు అవకాశమిచ్చు సెక్షనులన్నియు తొలగించుట శాసనసభ్యులకర్తవ్యము. ఇందులకు జమీందారులు సైతము అడ్డుపడక భావికాలమున అపనింద దలపెట్టకుందురని నమ్మకము. నేడైనను తల్లిదండ్రులవలె రయితులను పాలించు జమీందారు లెందరోగలరు అట్టివారియెడ యీసెక్షనులు జరుగవు, కాని యీసెక్షనులతో రయితుల పీకకోతకు పూనుకొను జమీందారుల నష్టపరచుటకు మాత్రమే ఉపకరించును.

జమీందారులు నేడు తమ సలహాబడి సాగుచున్నదని సవరణ లెన్ని కోసుకొన్నను లేనైనను వాటిని వదలుకొనక తప్పదు. కావున నేటినుండియు తమ న్యాయబుద్ధిని ప్రకటించి ఉచిత విధమున మెలగిన కాలమునకు నిందల పొందకుండుటయే గాక వీరి ధర్మమార్గము రైతుల భక్తి శ్రద్ధలకు అవకాశమివ్వగలదు.

గాన అన్నిపక్షములవారును హిందూదేశమున నూటికి డెబ్బది మందిగల రైతుజాతి పట్ల కనికరించి తమ విధ్యుక్తమును నెరవేర్చుకొందురని అన్నిపక్షముల శాసనసభ్యులను కోరుచున్నాము.

ఒక సవరణ.

గతసంచికలో వెంకటగిరి కాళాశాల ఉపాధ్యాయుల వేతన విషయ కవ్యాపనము- లో మేము కొంత పొరపడినాము. శ్రీ రాఘవరావుగారు బి. ఎ. తరగతియందు ఉత్తీర్ణులైనారు గాని మాకు తెలియని విషయము రాఘవరావుగారు ఒకటి రెండుగుణములలో మొదటి తరగతి వచ్చి రెండవతరగతిలో ఆనర్సు తరగతిలో ఉత్తీర్ణులైనారు. పరీక్షకుని పత్రికలతో మదరాసు క్రైస్తవ కళాశాలలో ఉపకారవేతనమును పొందినారు. ఇక ఆంధ్రులు కావుటచే! 50 రూపాయలవరకు వారికివ్వబడిన యిటువంటి ఇచ్చేటనే నిలిచిపోయిరి. రాఘవరావుగారు యిదివరకే ఉత్తమవిద్యనభ్యసించిరి. నేడెంతనో ఉద్యోగమునకు ఆంధ్రులైనారు. కావున రామదాసు అయ్యంగారికున్న అర్హత వీరికి లేకపోలేదని మా విశ్వాసము.

సంపాదకుడు.

ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టు

జమీందారుల పేర బిల్లు వ్రాయించుట

జమీందారులు అవార్జితలు విశ్రమించుటలేదు. రాగల యుగములో రయితులు తమ్ము ఎదిర్చి చేయబోవు బాధల వలయు రక్షణల యత్నములన్నియు చేయుచున్నారు. జమీందార్ల పక్షమున శ్రీ గోపాలరాజు చారిగారి చేత నొక బిల్లు వ్రాయించుచున్నారు. దాదాపు పూర్తియైయుండవచ్చును. త్వరలోనే ముద్రించి పంచిపెట్టగలరు. స్వప్రశక్త రయితుల గోవిమాత్రము తెలియని అనుభవశాలి. జమీందార్లా హితార్థకోర్కెపు వరములు కోరువారు- ఆ బిల్లు దొరకను మాటలుకట నుదియు విమర్శింప అవసరముండదు.

రిమిషను.

పాతఆక్టు.

గవర్నమెంటు రెవిన్యూ బోర్డుద్వారా 1905 సంవత్సరములో పాతఆక్టు ప్రవేశపెట్టినపుడు రిమిషను చట్టములో వుండవలెనని వాదించినారు. సెలెక్టు కమిటీవారు తీసివేసినారు.

విశ్వనాథదాసుగారిబిల్లు

1929 సం॥లో జమీందారీ రయితులకుగా పోరాడు విశ్వనాథదాసు మహాశయులు రిమిషను చట్టములో వుండవలెనని బిల్లుపెట్టిరి. నెల్లూరునుండి పోయిన శాసన సభ్యులదీనిని ఓడించుటకు ప్రయత్నించిరట. అప్పట్లో దాసుగారు శాసనసభ్యత్వమునుండి వలుకొనిరి. అంతట ఆబిల్లుపోయినది.

క్రొత్తఆక్టు

యిప్పటి సవరణాఆక్టులోరిమిషనే చెప్పలేదు.

రామదాసుగారి బిల్లులో

ఈబిల్లులో పంటలుగాయి రిమిషనుచట్టములో నుండవలెనని వ్రాసిరి.

వెంకటగిరిఎస్టేటులో అనుభవం.

1936 ఫసలీ క్షామము. కొండరు ముఱరావచ్చినది. ఈ ఎస్టేటులో ముఖ్యా తెల్పుకొనుటకు సుమారు న 50,000 లకు పైగా రయితులు ప్రత్యేకముగానుండెను. వెంకటగిరి తాలూకాలో సుమారు 80 గ్రామములనుండి రిమిషనుమొత్తానికి పోర్నోట్లు వ్రాయించుకొని కుమారరాజాగారికి గామంజార్చిరేక్షగారికి ఓట్లుయిస్తే పోర్నోట్లు వ్రాస్తామనిరి. అట్లే ఓట్లనిచ్చిరి. యింతవరకు ఎస్టేటు ఉద్యోగులకు లంచములిచ్చిరి. 11 గ్రామాలవారు రు 1970/-లు వరకున్న అన్నిగ్రామాలవారు ఖర్చులుపెట్టిరి. యింతవరకు పోర్నోట్లు వ్రాయ్యకనే దావాలేయుచున్నారు.

ఓ జమీందారీరయితు సోదరులారా!

మీప్రతినిధిశాసనసభలో యున్న రిమిషను చట్టములో నుండవలెనని పోట్లాడెనా! పొట్టకొరుగులుతిన్నవారికి ఈదబియ్యమెక్కడివి? జమీందారులను శాసనసభకు రయితులకు ప్రతినిధియని పంపితిరే! ఇప్పుడు ఏడిస్తే ఏమిసరి?

నీటిపన్నుల రిమిషను.

పాతఆక్టులో.

జలాధారం రిమిషను జమీందారుని కోరి, వారు చేయకుంటె కలెక్టరువద్ద అర్జిపెట్టి తనిఖీ చేసి రిమిషను అవసరమైతే జమీందారుకు తెలిపినారు చేయకుంటె రయితులు చేసుకొని ఆమొత్తం శిస్తులో తీరేవరకు ముజరా పెట్టుకోవచ్చును.

క్రొత్తఆక్టులో.

రయితులు రిమిషను చేసి జమీందారువద్ద రాబట్టుకోవచ్చును.

రయితులు వ్రాయించిన రామదాసుగారి బిల్లులో.

కలెక్టరువారు జమాబందు యిచ్చి చెప్పును, జమీందారువద్దనుండి వసూలు చేసి రిమిషను చేయించవలెను.

సెలెక్టు కమిటీవారు యిప్పుడు తీర్మానించినట్లు తెలిసినది.

కలెక్టరువారు తెలిపినంతటు జమీందారు రిమిషను చేయనిచో గ్రామ అకౌంటెంట్లు క్రింద పాలుదల భూములకు పట్టపురీటు చెల్లించనవసరములేదు. పెట్టుబడి మాత్రము చెల్లించవలెను.

(ఇదిగూడనిజమో? అబద్ధమో?)

జమీందారీ రయితుసోదరులారా! మీప్రతినిధియుంటె మీ కనుకూలముగా ఆక్టులో సవరించమని పోట్లాడునుగదా? జమీందార్లకు ఓటునిచ్చి మీనెత్తిన మీరు మట్టిపోసుకొంటిరే! ఇకమీదటనైనా జాగ్రత్తపడుడు. తాలూకా, జిల్లాబోర్డులలో గూడా మీ ప్రతినిధినే పెట్టుడు.

శ్రీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారి పరిపాలన.

...భూములవరం — ...

ఈగ్రామము, చేనిగుంటగ్రామ యుల్లనెవిషాస్థల దక్షిణముగా యున్నది. ఈ గ్రామములో ములు మాగాణి యు 360 కరిములు మెట్ట యు 110 కరములు వున్నది. మాగాణి రేటు యు1-కి రు. 5-8-0, 4-12-0 3-8-0, 2-12-0, రూపాయల రేట్లు. ఇరుగాలు ములు యు 1-కి రు. 4/ లు. మెట్ట రు. 0-12-0 లు ఈ రేట్లతో గ్రామ చేరీజు మొత్తం రు. 1700/ ఈగ్రామములో మొదటితరం, రెండవతరం చేరి యు1-కి 15 రు. మాత్రమే. ఈగ్రామ చెర్వుల రిపేరిప్పటివర్కు 3॥4॥సంవత్సరములు చేశినది రు. 17,000/. యస్టిమేటు వేశియుండినది రు 2000/. ఇంకను చేయవలెనని నిర్నయించుకున్నది రు. 2000/ రయితులు చేయవలెనని చెప్పుచున్న పని రు. 3000/ కుల్లు ఇరువైనాలుగు వేలరూపాయలుపని, ఇప్పటికి చేయించియు- చేయతలచియుండగా ఆ గ్రామ సరిహద్దున హంసాయీగావుండు వెంకటగిరి యెస్టేటులో చేరియుండు చేనిగుంట గ్రామం కేవలం నిస్సారమైన చవిటినేల గాయుండిన్ని యు1-కి రు 10, 9, 8, 7, రూపాయల రేట్లు మాగాణికి వున్నది. ...లుములు యు 1-కి రు. 10, 9, 6, రూపా.. రేట్లు, మెట్ట యు1-కి 1-9-8 మొదలు రు 6-0-0 వర్కు యున్నది. చెర్వులరిపేరు అనునదే యెరుగము. చెర్వుల కట్టలు గండ్లు పడిపోయినవి తూములు, కలుజులు పోయినవై యున్నవి. సదరు బత్తులవారిగ్రామానికి అరణ్యము గొప్పది స్త్రీర్నముకలిగియున్నది. అటిఅరణ్యము, కంచగాగాని, రిజర్వుగాగాని వుంచక రయితులు అనుభవించుకునే పద్ధతితోనే యున్నది. చేనిగుంటకు అట్టిసౌకర్యముకూడా భాత్తుగాలేవు. ఈరెండు గ్రామాలలో యేగ్రామ రయితులు సుఖపడునది చదువరులే గ్రహించవలెను. ఇట్టిపరిస్థితులు కలిగియుండగా వెంకటగిరి సంస్థానరయితులు ఆందోళనచేయక యెన్నిరోజులయినా నిర్బంధములకు పాల్పడి, కృశించి, దీనులై, పరితపిస్తూయుండగలరో పాఠక మహాశయులే గ్రహించ వేడుచున్నాను. ఈచేనిగుంటగ్రామం ఈ సంవత్సరం పయిర్లలో యెన్నడు కని విని యెరుగని దీనతగిలి తుదకు కనుపుకునూడా పనికిరానిస్థితియేర్పడినది. ఇందుకు మహారాజాగారికి దయగలిగి రిమీషను ఇస్తారని అర్జీలు వ్రాసుకున్నను గమనించు వారులేరని ముగించుకుని భగవంతుని ప్రార్థించుచూ, గ్రామమువదలుకొని ఇతర గ్రామాదులకు కొంతమంది పోతలచియున్నారు.

చేనిగుంటగ్రామంలో న్న 1339 ఫసలీ బాకీల్కు రాజాగారు స్థిర జప్తీలు జరిపి అక్టోబరు నెల తే 26 ది యేలంజరుగునట్లు ఇయిస్తిహారుపంపి ఆరోజున మేజస్త్రీటువారు రాక నవంబరు నెల 1_వతేది యేలం జరుపుతామనిన్ని ఆ ప్రకారం గ్రామములో దండోరామూలకముగా తెలియపర్చ వలశినదనిన్ని, గ్రామమునసబుకు తాకీదుపంపి అక్టోబరునెల తే 31 ది రాత్రి 8 ఘంటలకు గ్రామానికి మేజస్ట్రీలువారువచ్చి నెంబరు 1-కి రు 1-0-0 నాతున వగరివారి యేజంటు పాలవీడ తెగగొట్టి పోయినారు ఆపైన సదరు రయితులు నెంబరు 1-కి యేలంలో కొనుగోలు మొత్తం రు 1-0-0 పౌండేజి రు 0-1-0 కుల్లు రు 1-1-0 లు మణియార్డరు మూలకు సబ్ కలెక్టరు గారివారికి పంపుతూ రు 0-12-0 లు పిట్నవేశి సేలురద్దు పిటీషను రిజష్టరు ద్వారా పంపినారు. మణియార్డరు మాత్రం వాపసు వచ్చినది. ఈప్రకారం రయితులను అధోగతికి అంట ద్రొక్కుతున్నారని చెప్పక తప్పదు. ఇక సర్వేశ్వరు కృప యెట్లున్నదో.

19—12—1932.

చేనిగుంటగ్రామరయితు

అత్రివరములో అపరాధము.

ఈ గ్రామరయితులు రెండవరాజకుమారుల వారినడిగి 8 బండ్ల వంట సరకు కొట్టుకొన్నారు. రేంజరుగారు వచ్చి బండి 1-కి రు 2-0-0 లు వంతున అపరాధం విధించి వసూలుచేసుకొనిపోయినాడు.

"అత్రివరం రయితు."

జమీందార్ల యెత్తు.

—(0)—

ఈమధ్య పిఠాపురంలో జరిగిన టీపార్టీ సందర్భంలో జమీందార్లు కొందరు సమావేశమైనారట దానికి వెంకటగిరివారు వెళ్ళలేదట. జమీందార్లంతా, జస్టీసు పక్షంనుండి వేరుపడి స్వతంత్రపక్షం లేవదీయవలెనని ప్రయత్నమట. అందుకు వెంకటగిరి వారికి మాత్రం ఇష్టంలేదట. జస్టీసులోనే యుండవలెనని వీరిఅభిప్రాయమట. తంజావూరు జస్టీ పక్షమహాసభకు వెనుక గాని యీగుట్టు బైటబడదు.

డబ్బిస్తే, జమీందారీలు వదలుకొంటారట.

జమీందారులకు రాబడు నికరాదాయమునకు 20 రెట్లు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ఎస్టేట్లను ప్రభుత్వమువారికి వదలుకొందుమని కొందరు జమీందారులు రాజప్రతినిధికి తెలిపినట్లు తెలియుచున్నది. ఇందుకు కుమారమంగలం జమీందారు గారును, చల్లపల్లె మొదలగుకొందరు జమీందారులు సుముఖులుగానున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఎలెక్షన్ ముచ్చట్లు.

విమర్శకుడు.

విమర్శలంతో మూడవ ధూమ జ్వాలన్ని మిశ్రమంగా వుంటాయి. ధూమముల కంకణమ్ముగాని మామనల్ని నూర్పి ఆగ్రహపడడం సముచితంగాదు యెవ్వరికైనా.

* * *

ఎలెక్షన్లు పాలించే పాలకులు, స్వార్థపరులై సంకుచితాభిప్రాయాలుండే అధికార్ల కడ్డీలతో మనస్సుతో ఆధారపడడం మాత్రం అపహాస్యకరం ఉద్యోగి పేకాపోక ఊడి పోయ్యేవారు. రయితు, జమీందారు, ప్రాప్తముండే వరకు యీమట్టి కనిపెట్టుకొని కష్టసుఖాలనుభవించాలసినవారు, కాబట్టి పాలకులు విచక్షణ జూపడం ధర్మం.

* * *

ఆరెస్టువారంట్ల సంగతి కుమారరాజా సాహెబ్ గారు నాకు తెలియదంటారు. పేష్కారుగారు ఖండాంతాన్నిగా నాకు తెలియదంటారు. లా ఆఫీసరుగారు అంతకుముందే నాకు తెలియదంటారు. ఇందులో యెవరికి తెలుసునో యెవరికి తెలియదో పాఠకులే వూహించుకోండి. 8- తేది కుమారరాజాగారు వాయుదుపేటకు వచ్చేవరకు ఆరెస్టు వారంట్లు సిద్ధంగావున్నాయి. 29- వ తేది మన్నారు పోలూరు మకాం వచ్చేవరకుగూడా సిద్ధంగావున్నాయి. దీనిభావమేమి తిరుమలేశా,

* * *

కుమారరాజా సాహెబు గారు 28 వ-తేది మన్నారు పోలూరు వస్తారని పందిళ్ళు వగైరాలు వేసి కాచుకొనియున్నారు. కాని రాలేదు మద్రాసు నుండి దిగిన రోజాపూల దండలు వాడిపోయ్యాయి. మళ్ళి 29 వ-తేది గూడ రోజాపూలదండలు దిగాయి, గాని, దొరగారు రాత్రి 9-గంటకు ప్రత్యక్షమయ్యారు కాబోలు. ఇండ్లకు వెళ్ళిన వారుగాక మిక్కినవారికి దర్శనమైంది.

* * *

యింతా దొరగారు వెంటేయ్యుటలో తక్కిన వార్ని కోపు తక్కించడానికి కాదు. దీనిరహస్యమేమిటంటే? వెంకట్నారాయణ రెడ్డిని తాలూకా, బోర్డుకు గాని జిల్లాబోర్డుకు గాని కాకుండా చెయ్యడమే! జిల్లా బోర్డుకు [illegible] అయ్యేది అనుమానం. [illegible] పూర్తిగా [illegible] యిక్కడ [illegible] చేయిస్తున్నారు. [illegible] పాండిత్యం [illegible] వున్నారు.

* * *

[illegible] మా పేష్కారు గారు. కోటపోలూరు చెరువు 20-వ తారీకు తెగిపోయింది. దాని [illegible] [illegible] ప్రజలకు [illegible] ప్రయత్నిస్తున్నారు. [illegible] పంట [illegible] సంవత్సరాలుగా [illegible] [illegible]? [illegible] కాల్పన్ చేయిస్తారని [illegible] పేష్కారుగారు. ఇందుకు కుమారరాజాగారి అవసరమున్నట్టు కనపడదు. ఒకవ్వక్తైనా రయితులకై విన్నవించరు కలుగదుంటా వుంటుంది?

* * *

క్రొత్త విధేయులు సంపాదించినామని మా పేష్కారు గారు గారు ఆనందపడ్డా పాతవిధేయులన్ని పోగొట్టుకొన్నామని చింతపడాలసిగాడ వుంటుంది. రయితులుగూడ యీమిత్రత్వానికి [illegible] భాగానికి మాటిమాటికి తగ్గిరిగిస్తూగా కుండా ఆనుపూర్వకంగా వుండే స్నేహాలు చెడగొట్టుకోకుండడం భావ్యం.

* * *

ఒక్కొక్క స్థానానికి యిద్దరు ముగ్గురు అభ్యర్థులు పేష్కారుగారిని ప్రార్థిస్తున్నారే దేమిలాభం? ఆత్మగౌరవ నాశకం కంటే లాభంలేదు. అతివినయులైన ముగ్గురు రెడ్డి గారిని, వారిప్పుడు [illegible] యీ వర్గం [illegible] కోరికి రాకుండా చేసి పేష్కారు గార్ని నమ్మకుంటే [illegible] దగినట్టుంటుంది.

* * *

పేష్కారుగార్ని ఒకమాట అడుగాలి? వెంకటనారాయణ రెడ్డిగారి యెందే [illegible] పేట పుట్టించికుంటే విధేయుల ప్రథమ జాబితాలో అగ్రస్థానం ఆక్రమించినటువంటి వెంకటనారాయణ రెడ్డి గారికిందుకు సాయపడకూడదు? వీరు [illegible] పూర్వమంతా లోకనాయకులకు [illegible] చేసి నెత్తి మిమ్మల్ని [illegible] వారినంతా [illegible] [illegible] వ్యక్తుల నుండి క్రొత్తవారిని తెచ్చి పూరించడం [illegible] [illegible] [illegible] అనుకుంటున్నారా? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వున్నారు.

* * *

[illegible] రాజాగారు [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] కొందరు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మాత్రం [illegible] [illegible] [illegible] ఎలెక్షన్ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రతినిధిత్వం పేష్కారుగారికి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] అనుమానం. మిశ్రమం కల్పించి గ్రామల్లో పార్టీలు కల్పించడంలో మాత్రం [illegible] పేష్కారుగారు నిధి. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కొందరైనా [illegible] ప్రయత్నించడంలో [illegible] పేష్కారు సమర్థులు. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రకు ఉపకరించవచ్చు.

* * *

[illegible], ఉత్తర ఖండం పేష్కారుగారు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఆఫీసరుగారు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చూసుకొన్నారట. ఉత్తరఖండంవారు రయితు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పేష్కారుగార్ని మాత్రం రయితుల [illegible] [illegible] మాత్రం [illegible] లేదు. లా ఆఫీసరుగారు మాత్రం [illegible] కొన్ని [illegible] [illegible] కండ్లమూసుకొంటారు. ఉత్తర ఖండంలో ఆరెస్టు వారంట్లు గల మాత్రం [illegible] [illegible] [illegible] లా ఆఫీసరుగారి [illegible] [illegible], [illegible] ఎలెక్షన్ [illegible] యీయిద్దరు [illegible] [illegible] [illegible] నిజముగా రయితుకు మేలుచేసే యిండిపెండెంట అభ్యర్థిని గాలించరే!

ము అయినా. ఈ [illegible] [illegible] రయితుకు సంప్రశ్నముతో [illegible] [illegible] పోగొట్టు కోట్ల [illegible] [illegible] రయితులు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ఈ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము.

1336 ఫసలి సుక్తి ప్రోనోట్లు-యెస్టేటువారి కొకమసిమి.

కె. వి. రమణ.

ఈ 1336 ఫసలీలో దేశమంతటను పంటలులేకుండి పోయి రైతులు నానాబాధలు అనుభవించిన విషయము యెల్లరకు తెలిసినదే! అప్పట్లో మామూలుప్రకారము రైతులెల్లరు సుక్తి అర్జీలు యెస్టేటువారికి పెట్టుకొనుటయు, అప్పటి అధికారులు తనిఖీలుచేసి సుక్తి, బంజరుకు, రెమిషనుకు సిఫార్సులు చేయుటయు జరిగినది. ఇందుకు యెస్టేటు అధికారులకు రైతులు మామూలుప్రకారము యథాశక్తి సమర్పించుకొనిరి. అటిమొదలు మూడు సంవత్సరములవరకు రెమిషను లెక్కమీద పైవారం వ్రాయబడులు కాలేదని ఉద్యోగులు జరిపిరి. తర్వాత 3-సంవత్సరముల లిమిటేషన్ వెళ్ళిపోవుచున్నదనియు కావున రెమిషను మొత్తముకు ప్రోనోట్లు వ్రాసి యివ్వవలసినదనియు, అప్పట్లో జరుగుచున్న ఎలక్షనులో శాసనసభకు కుమార రాజాగారికిని, రామచంద్రారెడ్డిగారికిని ఓట్లునిచ్చినవెనుక సదరు ప్రోనోట్లు వాపసు యివ్వబడుననియు చెప్పిరి. ఆప్రకారమే వెంకటగిరితాలూకా అంతయు ప్రోనోట్లు వ్రాయించుకొనిరి. రెమిషన్ యివ్వవసరములేని మొత్తములు మాత్రము రైతుల వద్ద వసూలు చేసుకొని, రెమిషన్ యివ్వతగిన మొత్తములకు మాత్రమే ప్రోనోట్లు వ్రాయించుకొనిరి. ఇట్లు వ్రాయించుకొన్న ప్రోనోట్లు బర్కా-ర్కా-గ్రామానికి వందలాది యేర్పడినవి. ఇది 1930-వ సం-మున జరిగినది. 1930 సం సెప్టెంబరులో ఎలక్షన్ జరిగినది. వెంకటగిరి తాలూకా రైతులందరును యెస్టేటువారి ఆజ్ఞ ప్రకారమే ఓట్లునిచ్చిరి. తరువాత వెళ్ళి అధికారులను, రెండవ రాజకుమారుల వారిని, ప్రోనోట్లు నిమ్మని అడిగిరి. అదిగో ఇదిగో అని మాసములాది జరిపిరి. తర్వాత 1931 సం జూలై ఆఖరున వెళ్ళి ప్రోనోట్లు నడిగిరి. సదరు రిమిషన్ పూర్తిగా శాంక్షను చేసినామనియు, అధికార్లనడిగి ప్రోనోట్లు వాపసు తీసుకొమ్మనియు, రెండవ రాజకుమారులవారు సెలవిచ్చిరి. అధికార్లు అప్పట్లో ప్రోనోట్లు వాపసు యివ్వక మరొకమాటు వచ్చి తీసుకొమ్మనిరి. రిమిషన్ యిచ్చినారు గదా యని రైతులు వెళ్ళిపోయిరి.

తరువాత రైతులకును, యేస్టేటువారికిని కంపలత కరరు ప్రారంభమైనది.

కాని యేస్టేటువారు నేడు సదరుప్రోనోట్లను దావాలుచేయుచున్నారు. యీవల కలిగిన వివాదముల పురస్కరించుకొని రాజీపరిష్కారములో నుండునపుడు సదరు ప్రోనోట్లు అమలుపరుచుట న్యాయముకాదు. ఒకమాటు త్రోసి వేసినామని చెప్పిన మొత్తములకే తిరుగా కోర్టులోని దావాలు యెస్టేటు వారికి యెంతటి న్యాయమో బోధించవలెను. అప్పట్లో రెమిషన్ యివ్వలేదు కిస్తులు చెల్లించవలెనను ఉత్తరువుగా యుండెడిది. సదరు సుక్తి బంజరుముజరాల నిమిత్తము రైతులు ఉద్యోగులకు చెల్లించుకొన్న మొత్తములు ఎస్టేటువారు ఒకమాటు రహస్య విచారణ జరిపిన తేలియగలదు. అప్పట్లో రైతుల కర్మ వశాత్తుగా యిద్దరు తహసీలుదార్లు మారుట మరింత వ్యయహేతువైనది. రైతులు చెల్లించుకొన్న ముడుపుల జాబితాను జిల్లాజమీందారీ రైతు సంఘమువారు సేకరించియున్నారు. వచ్చు మాసపత్రికను. గ్రామాలు మాత్రము సుమారు రు 1970-లు ఖర్చుపెట్టినారు. ఈవిషయమును యెస్టేటు వారికియిచ్చిన రిప్లైయిస్టేటుమెంటులో జమీందారీ రైతు సంఘమువారు ఉదహరించియున్నారు. నిండలి గ్రామము రెమిషన్ కోరిన మొత్తము రు 500 లు, యిందుకు వారు పెట్టుకొన్న ఖర్చులు రు 375 లు. రు500 లకు ప్రోనోట్లు వ్రాసి యిచ్చియున్నారు. సదరు మొత్తములు కొన్ని లిమిటేషన్ వెళ్ళిపోవుచున్నవని దావాలు స్థితియుచేసి రైతుల వల్ల వసూలుచేసుకొనియున్నారు. రైతులు పెట్టుకొన్నట్లు పైనచెప్పిన ఖర్చులలో రైతులు ఈరెమిషన్ కొరకు పలు పర్యాయములు తిరిగిన ఖర్చులు చేరలేదు. ఈమాదిరి ఖర్చులు యేస్టేటులోని అన్ని గ్రామముల వారును చెల్లించుకొనియేయున్నారని యేస్టేటువారు నమ్మెదరుగాక. ఆ ఫసలీలో యేస్టేటులోని అన్ని గ్రామముల మొత్తము జూచిన సుమారు రు 50,000 లు రెమిషన్ తెచ్చుకొనుటకుగా రైతులు ఖర్చుపెట్టుకొనిరి. ఈ మొత్తము యేస్టేవారికిగాని, రైతులకుగాని చెందక మధ్యస్థులయిన దోపిడు గాండ్లు తినుట యెంతటి అన్యాయమో మాఎస్టేటు వారు గమనింతురుగాక. అన్నివిషయములలోను యిట్లే రైతులకొంపలు గుల్లలై పోవుచున్నవి. ఎవడు యీకర్చుల నిమ్మటకు సమ్మతింపడో వాడు సర్కారు వారికి విరోధియగుచున్నాడు. వాడిమాటను సర్కారు వారు వినరు. కావునను ప్రతి రయితు వచ్చినట్లు యీముడుపులు చెల్లించుకొనక తప్పుటలేదు. యేస్టేటువారు ఇట్టివిషయములయందు యేమాత్రము శ్రద్ధ పుచ్చుకొనకుండుటచే ఉద్యోగులు వారిష్టము వచ్చినట్లు దోపిడి చేయుచున్నారు. రయితులలో చెలరేగిన అసమానమునకు యిది యొక్క కారణము. ముజరాయిప్పిస్తానన్న ఉద్యోగి మొదట తీసుకొన్న మొత్తముతో ట్రాన్సఫరు కాగా వారికి బదులు వచ్చిన ఉద్యోగికి ప్రోనోట్లు వాపసు యిప్పిస్తానన్నందుకు తిరుగా మొదటి మొత్తములో సగము చెల్లింపవలసివచ్చినది. ఇది వెంకటగిరి తాలూకా అంతట జరిగిన అన్యాయము. ఇందును బట్టి ప్రోనోట్ల గోలతో మామూలు కంటె కొంత అధిక ఖర్చు సంప్రాప్తమైనది.

పంట నష్టమై చెడిపోవుట ఒకటి, ముజరా తెచ్చుకొనుటకు ఖర్చు పెట్టుకొనుట రెండు, ముజరా మొత్తములకు ప్రోనోట్లు వ్రాసియిచ్చుట మూడు, రయితుల ప్రతినిధియనిచెప్పుకొని జమీందారుకు ఓట్లనిచ్చుట నాలుగు, సదరు ప్రోనోట్లు వాపసు తెచ్చుకొనుటకుగా తిరుగా ముడుపులు చెల్లించుకొను

(దీనికొరకు 7-వ పేజిలో చూడుడు.)

రైతులపై అరెస్టు వారంట్లు.

కుమార రాజాగారికి విజ్ఞాపనము.

దేవరా!

శిస్తుబాకీకి అరెస్టు వారంటుల బెట్టించుట తమ పాలనలో క్రొత్త విశేషము. బాకీయున్న భూములపై అమలుజరుపుట న్యాయముగాని ఈలాగు పాలితులగు రైతును చెరపుట పొసగునో? సాలుదారుగుట యగును.

ఓట్లకొరకు మీ యాజ్ఞయని మీయుద్యోగులు ప్రచారంచేస్తున్నారు. ఇందుకు తాలూకా, తమురునాయుడు పేట, బోలూరు మకాములు వేసుకొనుటయు, అంతకు ముందే వారంట్లనములు పరుచుటయు ఇవిఅవమాన హేతువులు. తమకు తెలియక జరిగియున్నచో యివి ఇకమీదట ఆపుటధర్మము. ఈమచ్చ మాపుకొనుట దుర్ఘటము. ఓ,న,మ,లురాని వ్యారసులగు మీయుద్యోగుల సలహాల నాకొట్టవలెను. రైతు,చిరంతనము ఈభూమియున్ని మిమ్ముల, మీసంస్థానమును, కాపాడవలెననుట మరువరానిమాట, ఇందుకు కోపగించక ఆలోచించప్రార్థన.

ఇట్లు.
"దౌర్భాగ్యపురైతు"

ముద్రాపకుడు సంపాదకుడు ప్రకాశకుడు:— నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు, జమీందారీరైతు ముద్రాక్షరశాల, గాంధినగర్ నెల్లూరు.